

Prenumerationspris: 1/1 år Ekr. 2:— 1/2 " " 1:— 1/4 " " 0:50	Utgivare: Svenska Folkförbundet. Redaktör: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn. Utkommer varje onsdag.	Pren. pris till utlandet: 1/1 år Ekr. 3:— 1/2 " " 1:50 1/4 " " 0:75
---	--	--

Estland och estlandssvenskarnas livsfrågor.

Var gång jag från Sverige vänder åter till Estland, tänker jag: Skada att inte mina landsmän mer allmänt fått ögonen öppna för Estland. Hur kan man säga så, protesterar läsaren, svenskarna komma ju hit massvis om somrarna. Hapsal, Pernau och Hungerburg äro ju moderna badorter och om de gamla städerna Reval, Narva och Dorpat skrives ju som oftast i pressen för att nu inte tala om estlandssvenskarnas bygder, som väl varje barn numer hört talas om i Sverige.

Ja, det är mycket riktigt, turister komma i massor och tidningarnas spalter bringa en hel del om dessa resenärers upplevelser. Men det är inte detta Estland jag menar — inte turistpropagandans romantiska land, inte folkfesternas Hapsal och Vormsö, inte de instruerade turistförarnes medeltidsstäder. Allt detta är mycket vackert, myckert sevärt, mycket eggande till poetiska resebrev, men det är inte Estland, inte det Estland jag menar — landet bortom turiststråkens kupéfönster, realiteternas land bakom festtalens blomsterkransar. Mitt Estland är fattigdomens och torftighetens land, det hårda arbetets, den månghundraåriga kulturblandningens och den svårförståliga egenartens, de tusen motsägelsernas land. I detta land behöver jag ingen förare, inga iordningsställda broschyrer. Under många år har jag själv levt mig in där,

tum för tum och genom egen erfarenhet lärt känna det landets livsproblem, har en liten smula del i dess kamp för tillvaron, från frihetskrigets storm-dagar intill de sista par årens fruktansvärda krisförhållanden. Jag har levt vardagens liv i detta mitt Estland, varit beroende av livets tryck, med smärta delat de prövningar som brutit in över landet, och glatt mig åt de ljusglimtar, som tid efter annan brutit in och bådade bättre tider. Jag har lärt känna den nakna, torftiga, hårda och ofta brutala sanningen — men därigenom har jag också fått kärlek till detta lilla land och lärt mig att se på det och dess problem med andra ögon än turistlivets landsmän och broschyr- och resekåseriernas skribenter.

När man i Sverige talar om estlandssvenskarna och deras livsfrågor brukar jag städse framhålla: för att kunna bedöma dessa och deras behov måste man först ha lärt känna Estland i dess helhet. Estlandssvenskarna utgöra en så liten bråkdel, att deras första bemödanden att kunna bestå måste gå ut på att skickligt inpassa sig i landets ram. Estlandssvenskarna äro först och främst estländare, deras svenska språk och den kultur de arbeta att på sitt språks grundval bygga upp är en rent ideell angelägenhet som kommer efter plikten mot deras fosterland.

När man utomlands frågar mig, vad estlandssvenskarna behöva, så svarar jag: Estland är ett fattigt och efterblivet jordbruksland, som med ansträngande av sina yttersta krafter bemödar

sig att bygga upp den unga staten. För femton år sedan var Estland ännu en rysk provins och vad som hittills åstadkommits måste dömas därefter. Det är förvånansvärt att man hunnit så långt som fallet är under dessa förhållanden — landet har kunnat bli fritt just emedan det sedan åtskilliga århundraden haft en historisk och kulturell utveckling, som givit det ett betydande försteg framför det egentliga Rysslands provinser. Men sett med västerländska ögon är Estland än i dag mycket efterblivet — på alla håll och kanter fordras ökade materiella och andliga resurser för att så småningom kunna taga igen det oerhörda försprång, som t. ex. Sverige har. Den rikssvensk som lever landets liv, ser hur fattigdomen och torftigheten grinat emot en på alla håll och kanter. Överallt har man måst nöja sig med ett minimum av medel, och bristen har gjort att uppbyggnadsarbetet oftast blivit lidande både vad kvantitet och kvalitet beträffar. Vill man vara fullt ärlig, måste man tillstå för sig själv att det ser en smula mörkt ut för landet att av egen kraft någonsin hinna kapp Väst-Europa. Vad som gäller om Estland i dess helhet gäller i minst lika hög grad om estlandssvenskarna. Det behövs väldiga kapital i tillskott för att Estland inom rimlig tid skall kunna bli ett stycke modernt Europa.

Världen har tilldelat de baltiska staterna en stor uppgift, den europeiska kulturens randstater mot öster, ett skyddsbelte och en brygga tillika. Dessa staters

politiska existens är grundad på förutsättningen att de ensamma skola vara i stånd att under minst fjorton dagar kunna hindra en österifrån framträngande fiende att sätta sig fast i de stora hamnstäderna. Detta är ett ingalunda ringa krav på de små länderna, och militärlasterna komma alltså att bli mycket stora i förhållande till landets krafter. Man tycker att de makter, som ha intresse av detta randskydd borde ha lämnat betydande bidrag för den stora uppgiftens fyllande. Men man kan knappast säga att så varit fallet. Tvärtom får man det intrycket att världens mäktige gjort bra litet och att de tycka att äran må vara de små baltiska staterna lön och hjälp nog. Från europeisk synpunkt sett måste det synas underligt att man låter randstaterna själva bära hela sin militärbörda, vilket naturligtvis måste verka oerhört hämmande på ländernas uppbygggnadsarbete.

Estlands folk är flitigt och förnöjsamt. Dessa båda egenskaper ha nog vi hemma i Sverige en hel del att lära av. Men intet folk kan arbeta över förmågan. Estland är ett jordbruksland och jordbruket utgör statens underbygggnad. Men man vågar knappast säga, att landets småbruk ännu blivit vad det varit avsett att bli. Småbrukaren lever ur hand i mun även oavsett krisen och med kulturskapandet går det långsamt. Det behövs ännu väldiga kapital för att få lantbruket i nivå med t. ex. Sveriges. Men icke blott pengar utan minst lika mycket öppet öga för tidens krav. Starkt hämmande verkar bristen på sinne för kooperationens nödvändighet.

År för år tartaggråden överhand — denna symboliska taggråd, som skiljer en var från hans grannar och låter honom leva ett rent individuellt liv, som i hög grad ökar mödan och hindrar framåtskridandet. En var skall göra allt själv och struntar i världen runtomkring. Därför blir jordbruket småplock, småbrukarna få aldrig råd att tillgodogöra sig nutidens förbättringar som länder där kooperationens samarbetets-ide' slagit igenom. Det är intet småbruk, det är det gamla storbruket i smått om också produktionen delvis lagts om. En

var går helst ensam och hans svaga krafter förslå ej långt.

Den bästa hjälpen Sverige kunde ge estlandssvenskarna och hela Estland vore att öppna ögonen för samarbetets nödvändighet. För Estlands svenskar liksom för hela landets jordbrukare behöves mer målmedveten framåtanda i tidsenlig riktning, arbetsfördelning, enighet och sinne för staten. Hur tryckande är ej på landsbygden bristen på hantverkare! Hur obekvämt är icke livet inrättat! Trots landets fattigdom kunde mycket bli bättre genom enighet och samverkan. I forna tider träffade man i Baltikum massor av skandinaviska mejeri- och boskapsskötselspecialister. Skulle inte sådana ännu dag ha en stor uppgift som lärare?

En liten sak jag dagligen iaktager här i min ort är transporten av mjölken till järnväg eller mejeri. En var kommer själv i sin vagn med sin lilla mjölkskvätt. Flera dussin gårdar ligga utmed landsvägen, men det är stort omöjligt att få folket att uppdelat mjölkörningen per vecka. En vagn vore mycket väl i stånd att frakta mjölken från ett dussin gårdar. För att nu inte tala om vallningen, då en var för sig skickar en unge med sina par kor till någon hage kanske flera km. bort. Bara inte ha något ihop med grannarna!

Turistpropagandan målar allt i rosenrött — det svenska folkets intresse för Estland är så gott som helt turistintresset och kärleken till den romantik som vilar över de gamla städer som en gång lydde under kronan Sverige. Man njuter sina badortsveckor, man frossar i romantik och får själv och sprider i sin tur en alldeles felaktig bild av det estniska livet. Man lär aldrig känna Estland i dess helhet, alltså ej heller estlandssvenskarnas livsbehov, och den hjälp som ges, ges utan nödvändig hänsyn till det reella livets behov.

Jag önskar att mina landsmän finge upp ögonen för landets realiteter, såge dess läge utan alla förskönande romantiska slöjor, lärde känna den fruktansvärda kamp det hedervärda folket för mot hart när övermänskliga svårigheter. Då skulle man kanske få ett annat intresse för Estlands livsproblem, då skulle

man se och förstå att det landet bär bördor som också äro våra bördor. Då skulle hjälpen kunna bli av effektivare slag. Sverige kan ju ej hjälpa stort med pengar, men det har aldrig tvekat att i efterkrigstidens Europa taga till orda för de betryckta och hårt belastade.

Det skrives mycket i svenska pressen om Estland, men tyvärr blott i det lätta resebrevets ytliga form eller böcker som kommit till stånd ytligt ösande ur arkiven. Jag har ännu aldrig på svenska språket funnit ett verk över landet, som varit byggt på egen upplevelse, egen inlevelse i vardagens hårda liv. Det är resekäseriet och de sentimentala skildringarna från folkfesternas söndag som svenska folket bygger sin kännedom om Estland på. Därför tror man att det är bra som det är och slår sig till ro med en behaglig känsla att kunna njuta sina ferier billigare än på andra håll. Estlandssvenskarnas lilla värld och den månghundraåriga baltiska kulturvärlden har blivit ett slags stort Skansen, där man tillfredställer sin skådelystnad. Skansen är en stor och vacker tanke men det är icke riktigt att se på ett levande folks kamp under Skansens synvinkel.

Tois pr Kohila i Aug. 1933.

Carl Mothander.

Världsfrälsarens heliga mantel utställes i Trier.

I dessa dagar utställes i Trier "världsfrälsaren Jesu Kristi heliga mantel". Hela Trier behärskas av förberedelserna till denna utställning, som år 1891 förde ungetår två miljoner människor till staden. Överallt arbetas det feberaktigt, överallt ordnar man för att göra vistelsen i den gamla Moselstaden så intressant som möjligt för pilgrimerna och färden till helgedomen till en egenartad, värdig och oförgätlig upplevelse.

Tyska statens järnvägar företa stora ombyggnader på sina stationer. En genomgripande förändring undergår centralstationen i Trier, där man arbetat sedan i påskas.

Den kostbara relikten, "världsfrälsaren Jesu Kristi heliga mantel" kommer att, synlig på långt

håll, ställas ut i domen. Pilgrimerna komma att en i sänder föras tätt förbi relikerna och få tillfälle att röra vid den.

Vilken stor tillströmning det kommer att bli till den heliga manteln i Trier, som är en av kristenhetens värdefullaste relikerna, det visar redan järnvägens statistik av anmälningarna. Man vet redan avgångs och ankomsttider för 800 extratåg för pilgrimerna. Man planerar dessutom ännu flera tåg. Förutom otaliga pilgrimer från hela världen, som komma att besöka Trier för att se manteln utställas, väntar staden även höga ämbetsmän, framför allt från grannländerna, Holland, Belgien, Frankrike och England, som inbjudits för att se den heliga manteln. Bland de italienska biskoparna har redan ärkebiskopen av Milano anmält sitt förestående besök, ett extratåg från Genua med pilgrimer är att vänta. Vidare kommer hela regeringen i Luxemburg under storherstignans och tyske ministrers ledning att göra Trier ett besök.

Inrikes.

Den estniska tidningspressen sysselsätter sig f. n. med frågan angående de till Peru sålda krigsfartygen Lennuk och Vambola. Man beskyller Regeringen för att den gjort ett stort felsteg med att sälja båtarna, och vidare framhålls, att båtarna sålts till underpris, att Perus regering någon gång tidigare erbjudit ett mycket högre pris för båtarna. Alla sådana rykten — sanna eller osanna — äro i omlopp, och

för pressen, isynnerhet de organ som vilja åt Regeringen, är detta ju ett intressant ämne. Och har man en gång börjat anfalla de styrande, så upptas ju i samma veva även andra ömtåliga frågor, med vilka man söker beskylla och kasta sten på Regeringen. Så t. ex. har man icke heller glömt valutafrågan ännu. Att estniska kronan frångick guldmyntfoten kunna en del ännu icke smälta. Ja, det är ingalunda lätt att styra land och rike under dessa svåra tider. Om något är i olag — och de svåra tiderna ha gjort att alla äro missbelåtna — så vill man gärna att det skall finnas en syndabock för att få stena den. Men frågan är den, om det sedan blir bättre.

Synnerligen skarpt anfallas de makthavande i riket av frihetskrigarna med sitt organ. De göra naturligtvis på samma gång propaganda för den av dem i gångsatta förestående folkomröstningen den 14, 15 och 16 oktober. Och medgivnas måste, att omständigheterna givit dem en god trump i krigsbåtarna. Med den spelar de nu inför allmänheten, som dessutom tycker att det skall bli stor lättnad för staten, om riksdagsmännens antal minskas från 100 till 50. Det skall bli intressant att se, vilket resultat den förestående folkomröstningen, den tredje i ordningen nu på kort tid, kommer att ge.

Utlandet.

Vad världspolitiken beträffar, så följer man allt fortfarande med spänning Hitlers framfart i Tysk-

land. Den 8ds var det en stormaktsdemarch. Englands och Frankrikes representanter infunno sig i Berlin i och för en protestaktion mot tyska regeringen i anledning av Tyska regeringens politik gent emot Österrike. I protestnoterna, som de brittiska och franska ambassadörerna överlämnade till tyska utrikesministern, fastlogs, att överflygning av österrikiskt område, nedkastning av flygblad och radiopropaganda i syfte att upphetsa ett annat lands medborgare mot dess regering är stridande mot god internationell ton och utgör ett brott mot Versaillesfördraget, vari Tyskland förpliktat sig att respektera Österrikes oavhängighet. Vidare framhålls det att Tysklands handlingsätt svär mot fyrmaktspakten, vari Tyskland, England, Frankrike och Italien enats om samarbete för upprätthållande av freden i Europa.

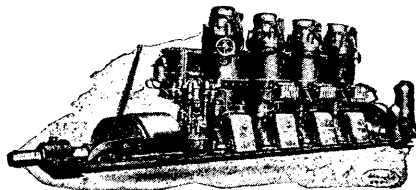
Hitler har emellertid protesterat emot denna inblandning i Tysklands inre angelägenheter. Men en pinsam överraskning måtte detta stormakternas inskrifande i alla fall ha varit.

— Roosevelts finanspolitik intresserar också i hög grad världen. Man gjorde sig i början stora förhoppningar, men det har blivit besvikelse. Krigsskulderna till Amerika ha sedan icke blivit avskrivna, såsom man hoppades, och dollarns sänkning har varit till föga nytta, inte ens för Förenta staterna självt. Nu är det fråga om, att Amerika skall höja tullavgifterna, och det är ytterligare ägnat att väcka pessimism i världen.

Till salu

i närheten av Nuckö **Räagu kvarn** med "siktjöl's"-valsar, 45 hektar jord i herrgårdscentrum samt alla byggnader, alltsammans för 30.000 kronor, varav hälften kan amorteras senare.

Närmare meddelar ägaren J. Ploompuu, Tallinn, Nunne 11.



RÅOLJEMOTORER
SKANDIA-VERKEN A.-B.
LYSEKIL

Överum

är namnet, som garanterar verklig kvalitet å plogar och plogdelar.

Besök
STENBERGS KONDITORI
Tel. 13 SKELLEFTEÅ Tel. 258
Gott kaffe — Goda bakelser
Beställningar mottogs

HILDA MUHR & SON ÖREBRO
Charkuteriaffär
Fabrik och kontor, tel. 1179
Affär Nygatan 46, tel. 625
„ Stortorget 6, tel. 2625.

Byggnadsfirman **ANDERS DIÖS**
Tunagatan 4, Upsala
Telefoner: Kontoret 3892, 3893; Förrådet 2890;
Byggnadsp. Paleontologiska Inst. 3894; Bostadst
Väderkvarnen 1899.

Dr. Riesenkauff-Lindström
invärtes- (lung) och barnsjukdomar.
Mottager 9-11 och 3-4, telef. 100.
Karja tän. 19, Hapsal.

SVEDALA

Tegelmaskiner, Grävmaskiner, Stenkrossar, Vägbyggnadsmaskiner, Betongblandare, Torvmaskiner, Bränslekrossar för Torv, Koks och Kol, Pulveriseringsmaskiner, Vindsiktart, Transportapparater, Lastningselatorer, Rullager, Rallvagnshjul, Kokilgods, rekommenderas.

**AKTIEBOLAGET
ABJÖRN ANDERSON**

Post- och Tel-adr.: Svedala, Gjuteriet.
Tel. Namnanrop: Gjuteriet

E. W. Just

Blekeri - Färgeri - Merserisatio
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

*Giv barnen SVEA
CHOKOLAD och CACAO
Närande. Välsmakande.*

A.-B. Svea Choklad-Norrköping

N. O. Lundström & Co

Innehavare F. Alb. Pettersson
Estlands vice Konsul Importaffär
Luleå.

Köp. PRIMUS TVATTPULVER
från Gävle Såpfabrik.

SVEABLANDNING

Rostkaffet i blågula påsarna
tillfredställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B., GÄVLE

Vildskinn Räv, Utter, Mård, Hermelin
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris,
Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsak-
ligen äro för egen fabrikation. Prislsta sändes
mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

BORÅS VÄVERIAKTIEBOLAG, BORÅS
Alla slags bomullsvävnader

Aktiebolaget

Nordiska Tapetfabriken

Arvika

Förstklassigt fabrikat Köp svenska tapeter.

AKTIEBOLAGET

Gestriklands yllefabrik
JÄRBO

Sporttyger, melerade Filtar, Vadmal och
Korderoj. Goda kvaliteter och billiga priser. (2429)

LUDWIG WIGART & Co. A./B.

ENGROSLAGER AV

Sybehör, Ylle-, Tricot- & Korta varor

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,

Norrköping. Tel. 1249.

Utför kemiska analyser och provtagningar.
inneh.: Civiling. John Wansein, stadskemist.

Vid besök i Stockholm, bo på
HOTEL PATRICIA, *Vasagatan 36,*
intill Centralpostkont. Tel. Namnan,
Moderat och billigt hotell.
Ett 90-tal rum fr 4 kronor.

A.-B. Ludvig Anderson, Kinna
(Kasthalls Mattfabrik)
Efterhör „KASTHALLSMATTOR“.

**FRIMURAREHOTELLET
ESKILSTUNA
MATSALAR & CAFÉ
REKOMMENDERAS**

Två Kvalitetsmärken

Gammal
Norrlands Akvavit
och
Renat Bordsbrännvin

46%o

Begär alltid dessa brännvins sorter på
restauranter och systembolag.

Hemmets Journal

innehåller

veckans bästa läsning

VÄVSKEDAR AV STÅL

garantisstämplade, vävskyttlar, vävspännare
och övriga **vävreder** köpas förmånligast
antingen hos våra återförsäljare, hemsalörjder
och garnaffärer eller direkt från oss. All till-
verkn. m. vårt firmanamn garanteras. Begär
vår illustr. prislsta som sändes gratis.

Gunnar Anderssons vävskedsverkstad
Telefon 1 Oxberg Telefon 1

SÄKER PENNINGPLACERING
Engelholms Sparbank

BO-FAJANS

för Eder jakt- eller fiskestuga finnes i varje
välsorterad Glas-, Porslins- och Bosättningsaffär
BOBERGS FAJANSFABRIK GÄVLE

BIL

-OLJOR
-TOPPAR
-BÄRGNINGAR
-GARAGERINGAR
-DÄCK och SLANGAR
-REPARATIONER

A.-B. Siefert & Fornander, Kalmar
Tel. 7, 215, 1515. Södra Vägen 30.

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR
Järnvägsrestauranten

VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig
spritsverering. Förstklassig musik. På som-
maren enda platsen i staden för härlig
parkservering. God plats för bilar.

KUNGÄLVS ÅNGBAGERI, Kungälv
(E. Bergström) Tel. 123 och 165

REKOMMENDERAS

Stort, Gott och Billigt Bröd.

HÄLSINGBORGS NYA SPARBANK
HÄLSINGBORG

Gottgör högsta gällande ränta
å insatta medel.

Aktiebolaget J. E. Arndt

Hudiskvall Ångbåts Expedition, Befraktnings
Skeppsmäkleri och Speditionsaffär. Lager av
kol och Byggnadsmaterialer. Rikstelef.: 245, 287
325. Telegrafadr.: Arndtbolaget.

Arvika Redskapsfabrik - ARVIKA
REKOMMENDERAR
sina förstklassiga, välkända tillverkningar.
Aberopa denna tidskrift.

KUMLA SKOFABRIK
Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o.
Finare SKODON.

FENIX Föreningsgatan 7.
DRUVAN Engelbrektsgatan 5
Intima och hemtrevliga rest-lokaler
Omtäckta klubbbrum. Direktion:
A.-B. MÄLMÖ-RESTAURANGER.

HANSA

STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond
Kr. 6.000.000

**FÖRSÄKRING**

Avdelningskontor i Reval:
Jaani Tjän. 11

E. Petterssons

Möbleringsaffär
etabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER
och MATTOR.

A.-B. Lidköpings Vikingsågar
LIDKÖPING

VIKING

Representant för Estland
Johan Cronsjö, Vana Viru 9. Reval.
Aktieb. LUDVIG SVENSSON
KINNA
rekommenderar sina välkända till-
verkningar.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-
skodon. Slitstarka. Goda passformer.
Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla
välsorterade affärer.
Rekommenderar sina förstkl. tillverkningar av
PROMENADSKODON, SPORT-, JAKT- och MÖ-
TORKÄNGOR.

„Besök

Borås“

N. J. Johanssons Eft. A.-B., Syfabrik
APLARED
Specialité: Tillverkning av
OVERALLS och ARBETSKLÄDER
Telefon: Aplared 1 och 2

A. I. KJELLGRENS EFT. R.
Skövde (I. GOOD) Telefon 1-31
KÖTT- OCH CHARKUTERIAFFÄR
REKOMMENDERAS

Året Runt bra mat på
Systembolagets Restaurang
LAXEN, HALMSTAD

TAGE HÅKANSSONS
Konditori, Kafé och Wienerbageri Kloster.
gate 10 - Lund
Rekommenderas
Tel.: Konditoriet 603, Brödbutik. 360

Prima PORTLAND CEMENT
från
A/B Gullhögens Bruk, Skövde.